N°. 2041. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 10 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 9 Januarij.

De Katholieken in Nederland staan, uit den aard der zaak, tusschen de partijen geheel op zich zelven. Dat wil niet zeggen, dat de Katholieken geen deel nemen aan den strijd, die in 't vaderland over vaderlandsche belangen gevoerd wordt. Verre van daar, de Katholieken nemen daaraan een zeer werkzaam deel, en wij meenen dat zij er aanspraak op hebben om, hetgeen wij tot welzijn des vaderlands bijdragen, van hoog gewigt te achten. De Katholieken van Nederland leveren daarvan menig bewijs. Gekomen uit een driehonderdjarige marteling, gedurende welke men hen heeft gesmaad, verdrukt en vervolgd, treden zij in het genot van gelijke regten, zonder er misbruik van te maken. En niet alleen maken zij geen misbruik van de politieke regten, die zij hebben herwonnen, maar zij zijn tevens de bezadigdste en de ordelijksten onder alle partijen in Nederland. Er is meer. Zij geven een voorbeeld. Althans wij wenschten wel eens te vernemen, waar ooit eene talrijke en sterke protestantsche minderheid, als wij Katholieken thans in Nederland uitmaken, zich niet onrustig, niet rumoerig, niet oproerig in meerdere of mindere mate heeft aangesteld; maar zich kalm, geduldig en lijdzaam heeft getoond, gelijk wij dat doen, ook dan als men ons aanvalt, ook dan als onze regten bedreigd zijn. En men lette wel op, dat die rust der Katholieken niet voortspruit uit onverschilligheid of vreesachtigheid, die tot werkeloosheid leidt. Integendeel, zij is het gevolg van de waarheid waarin zij staan, en van het besef hunner kracht. Zij weten, wat hun geloof aangaat, dat zij steunen op de rots, waarop al de stormen der laatste 18 eeuwen zich hebben verbrijzeld; en wat hunne politieke regten betreft, diezelfde godsdienstige zekerheid bewerkt dat zij ook daarin met kalmte en orde voortgaan, rust beminnen, zonder den strijd te vreezen, en steeds, zelfs in de oppozitie, een hechte steun blijven van den staat en van het gezag. Het behoeft dan ook niet te verwonderen, dat de partijen onder de Protestanten in Nederland bij de Katholieken gaarne steun zoeken; alleen de *Fakkel*-partij uitgezonderd, die geene gouvernementeele partij, maar de partij van het radikalismus in Nederland is. Groenen, behoudslieden en liberalen zijn steeds geneigd om de Katholieken tot bondgenooten te winnen.

De Katholieken hebben zich nooit met eene dezer partijen vereenzelvigd. En zij zouden een onvergeeflijken misslag begaan op den dag, dat zij zich zouden laten oplossen in eene der partijen, die thans bestaan of later mogten opkomen. De Katholieken toch vervullen in Nederland eene schoone rol. Zij treden er op om het goede, wat in elke partij is, tot stand te helpen brengen, te weeren wat in elke partij schadelijk is. Zij doen dat niet slechts met het oog op hunne bijzondere, dat is katholieke belangen; zij betrachten die taak evenzeer ten nutte van de algemeene belangen des lands. Zij hebben daarom de Groenen gesteund, en zullen deze blijven steunen, waar zij strijd voeren *voor* de regten der godsdiensten, de zelfstandigheid der kerkgenootschappen *tegen* over den staat, en zij zich verweeren *tegen* het alvermogen van den staat. Zij hebben de Groenen bijgestaan en zullen dat blijven doen tegen de centralizatie-zucht eener alles overheerschende bureaukratie, zoowel in zake van zuiver politiek belang, als in quæstien van godsdienstigen aard, als daar zijn onderwijs, armbestuur enz. — Zij hebben daarom het *behoud*, waar het, met terzijde stelling van kaste-belangen zich opwierp tot begunstiging van algemeene belangen, ter zijde gestaan, zoo in finantiëele, handels, en koloniale aangelegenheden, als 't gene voor oorlog en marine noodig was. En het is de schuld der Katholieken niet dat het zelfzuchtig beheer der behoudspartij zoo zeldzaam de gelegenheid heeft aangeboden om haar te schragen. — Zoo hebben de Katholieken krachtig bijgestaan de pogingen der liberalen om den wagen van den staat uit het verderfelijk spoor te rukken, waarin hij vóór 1848 ten verderve van 's lands welzijn liep. De hervorming in 1848 ondernomen heeft allergunstigste rezultaten voortgebragt, zoo wel voor de zedelijke als stoffelijke belangen van het land, die, door de liberalen met vaste hand zijn aangegrepen en op eene nieuwe baan gebragt, groote vorderingen hebben gemaakt. De vrijheid is door hen in Nederland eene waarheid geworden. De vrijheid van godsdienst is voor goed bevestigd; de vrijheid van onderwijs, hoe wel niet geregeld, toch aanvankelijk in de praktijk begunstigd; de regtstreeksche verkiezingen hebben het volk wakker geschud en belangstelling voor de openbare zaak algemeen gemaakt; de vrijheid van handel is ontwikkeld geworden ten voordeele van handel, scheepvaart en zelfs van den landbouw; de bezuiniging op de uitgaven der staatsbegrooting, in verband gebragt met de opgewekte steeds klimmende materiëele welvaart, heeft baten in plaats van te korten aangebragt en schulddelging op aanzienlijke schaal bewerkt, waar vroeger schuldmaken regel geworden was. Tot dat alles hebben de Katholieken krachtig bijgedragen, en zij die aan dat gelukkig streven vijandig waren, hebben daaruit afgeleid, als een middel om de liberale partij door traditionneele antipathiën tegen de Katholieken te diskrediteeren, dat de Katholieken in de liberale partij waren opgelost, of liever omgekeerd, dat de liberale partij katholiek was geworden. Het een is zoowel, als het ander eene, zoo als de partijen er zich soms veroorloven, valsche en lasterlijke beschuldiging. Neen zoo min als de liberale partij katholiek is geworden, zoo min ook zijn de Katholieken opgelost in de liberalen. De Katholieken hebben onder alle liberale ministeriën bestreden wat zij verderfelijk achtteden, en het allerminst tegen het jongste ministerie-Thorbecke partij gekozen en zich aangesloten bij zijne bestrijders, zoo groenen als behoudslieden, zoo dikwerf de belangen van het land zulks vorderden. Maar gelijk zij niet geaarzeld hebben het ministerie-Thorbecke te bevechten waar het noodig was, zoo hebben zij ook nooit nagelaten dat ministerie te steunen zoo dikwerf het goede maatregelen voordroeg. Dat die steun dikwerf geleend werd, en tegenkanting zeldzaam noodig is geweest, dat is de verdienste van het ministerie, dat door godsdienstige partijschappen is gevallen, zonder ontworteld te worden, omdat zijn weldadig beheer overal in het land goede vruchten heeft voortgebragt.

Van die steeds gevolgde gedragslijn om het goede te bevorderen, dat elke partij zal willen bewerken, het kwade te bestrijden, dat elke partij mogt willen doordrijven, zullen de Katholieken niet afwijken. Mogen al sommige leden in de Tweede Kamer den schijn hebben van zich geheel aan eene of andere partij te hebben verbonden, het is slechts schijn. De Katholieken zijn en blijven zelfstandig, wat men zou kunnen noemen *un parti neutre*. Dat is hunne stelling, en dat ook maakt dat zij als, dusdanig voor het waarachtig welzijn des vaderlands niet slechts nuttig, maar zelfs onmisbaar zijn. Er is geen staatsman, wien dat ontgaat. En er zal dan ook nooit een gouvernement in Nederland het roer in handen nemen, zonder de behoefte te gevoelen, om ons voor zich te winnen.

Te meer omdat wij tevens krachtig in het land zijn. Wij maken ruim twee vijfde der bevolking uit; wij kunnen ten minste op 16 vertegenwoordigers in de Tweede Kamer rekenen; wij beslissen in menig geval de keuze van andere vertegenwoordigers, en wij zijn vast aan een gesloten tot ééne groote massa. Het is en kan aan geen gouvernement onverschillig zijn om zulke partij, vóór of tegen zich te hebben. En met der daad, wij hebben 't meermalen gezegd, men moge beproeven zonder ons en tegen ons te regeeren, het is onmogelijk geworden. Men zal eene tijdelijke meerderheid van verdrukking kunnen zamenbrengen om maatregelen van verdrukking tegen ons te nemen; dat kan men, als men het zal willen. Maar wat zal het gevolg zijn? Dat 's anderen daags het gouvernement schaak mat staat. Men zou zelfs niet meer zonder ons en tegen ons regeeren, al kregen wij een protestantschen *coup d' état* met een protestantsch diktatoriaal gouvernement, 't welk het geen jaar zou uithouden, zonder dat ons ruimschoots vergoed werd, wat men aanvankelijk ons zou hebben ontnomen.

Wij vreezen dan onder Gods zegen niets. Sterk zoo wel door het geloof dat wij belijden, als door de orde die wij helpen handhaven in den staat, sterk door onze materiëele en zedelijke kracht behouden wij op vaderlandschen grond onze vrije, onafhankelijke en onmisbare zelfstandigheid om te bestrijden wat schadelijk is van waar of van wien het ook komen moge, te verdedigen en te begunstigen wat goed is, al mogt het ook komen van onze vijanden. Daardoor zullen wij minstens zoo veel als iemand, zoo niet meer dan iemand bijdragen tot welzijn van vorst en vaderland, en ons verdienstelijk maken voor tijd en eeuwigheid.

Gaarne plaatsen wij het het volgend *ingezonden stuk:*

> *A la longue, comme ce qu'ils réclament est à la foi légitime et sensé, les Catholiques finissent par avoir le dessus.*
>
> *La liberté est une des forces vitales de l'humanité; elle existe toujours et partout, à l'état de regret ou d'espérance, là où elle n'est pas en réalité.*
>
> LE COMTE DE MONTALEMBERT.

Toen in 1848 de revolutie als eene ziedende lava een groot deel van Europa doorstroomde, toen op dat tijdstip het vernielend element bijna in elk land sporen van verwoesting achterliet; sporen dragende in zich, voldoende stoffe, om op nieuw den brand tot uitbarsting te brengen; toen het wereldsch gezag in onderscheidene rijken door het opgewonden en verdwaalde volk met voeten werd getreden, toen bijna geen enkele vorst meer rustig op zijn troon gezeten was, werwaarts rigtte men in die angstvolle dagen de weifelende blikken? Waar zocht men redding? Daar, waar alleen een steunpunt te vinden is: bij de Kerke, bij de Katholieke Kerk! — Het was bij die gelegenheid, dat de volstrekte onmagt der godsdienstige sekten overtuigend bleek: — Natuurlijk gevolg van de wankelbaarheid der grondslagen, waarop *menschen* getracht hebben die zoogenaamde kerken te vestigen! — Gebrekkig werk, waaraan *eenheid* en *gezag* ontbreken!! — Het feit is zoo algemeen erkend, dat men bijna ongeduldig wordt, wanneer men zich door drang van omstandigheden in 1853 genoodzaakt ziet, het zoo kort verledene reeds onophoudelijk te moeten herhalen, ten einde en vorsten en regeringen uit eene niet te verklaren lethargischen slaap te wekken.

Neen, geen slaap die een doodslaap worden kan; geen gevaarvolle rust meer! want het kan niet genoeg gezegd en herhaald worden: De revolutie is niet overwonnen; ze bestaat, ze bestaat overal.... De kiemen tot ontbinding der maatschappij zijn overvloedig aanwezig in de onreine poelen, ruim gevuld door *ongodisterij* en *hoogmoed* en door al het kwaad wat uit die beide hoofdondeugden geboren wordt.

En is het dan niet meer dan betreurenswaard, is het niet onvergeeflijk, dat men thans zoo kort na de duur betaalde lessen zich wederom gedraagt, als hadde men geen leergeld gegeven?

Dat het verleden duidelijk spreekt, zulks wordt door niemand ontkend; maar toch is men achteloos, toch is men wederom op het hellend vlak ingeloopen, toch wil men het onherstelbaar verderf met onverschilligheid te gemoet snellen. Vanwaar dat verschijnsel? Vanwaar dat onnatuurlijk gevolg van gebeurtenissen, die, toen zij plaats vonden, elks gemoed met kommer vervulden?

Ziedaar vragen, welke door een ieder gedaan worden, die niet de oogen gesloten heeft voor wat er plaats had, die niet blindelings de toekomst tegen gaat.

Zeker, de beknoptheid waarin een dagblad-artikel vervat moet zijn is weinig geschikt, om volledig eene stoffe als deze te behandelen; maar het doel is dan ook alleen, om door deze zwakke poging den ijver van anderen op te wekken, om uit te lokken, dat dit onuitputtelijke thema van veler zijde wordt behandeld, dat aller aandacht gestadig op dit hoogst gewigtig onderwerp gevestigd zij!

Vooreerst moet ter dezer plaatse worden aangestipt dat in twee keizerrijken, waar het jaar 1848 gewis niet de minste stormen deed ontstaan, met name in Frankrijk en Oostenrijk, de ontvangene lessen vruchtbaar zijn geweest. Daar ten minste werd men overtuigd, dat er slechts een middel bestaat om de Europeesche maatschappij voor groote rampen, voor vernielende schokken te bewaren, één middel krachtig genoeg om een tegenwigt te zijn voor het kwaad, dat de menschelijke driften aan de maatschappij berokkenen. Dat middel was niets anders dan *vrijheid van Godsdienst.*

Met verbazing zag men onmiddellijk hoe krachtvol het Katholicismus aan den moeitevollen arbeid getogen was, ten einde een goed gebruik te maken van het, te lang helaas! aan haar ontrukt natuurlijk regt. Ongelooflijk zijn de uit-

omstan, thans reeds verkregen. God geve, dat de edele poging, de genezing van het zieke deel der maatschappij, gezegend moge zijn; God geve, dat dit groote werk in ruime mate gedijen moge; dan zal welligt van uit dat zelfde Frankrijk, waaruit Europa zoo veel onheil zag voortkomen, een straal opgaan, helder lichtend genoeg om ons werelddeel van den afgrond te redden.

Zoo als het echter in die beide landen na 1848 toeging, zoo was het helaas! niet elders.

Vooral niet in die staten, waar protestantsche gouvernementen de bevolking gaarne door eene phase van stelselmatige, wel berekende *onverschilligheid* heen, naar eene denkbeeldige eenheid zochten te voeren. Ongelukkige poging voorwaar! want heeft de ondervinding ons niet met iederen dag volledig bewezen, dat dit onzalig streven niets dan onzalige vruchten voortbragt?

Maak den mensch godsdienstig-onverschillig, en ge hebt een wezen, vatbaar voor alle kwaad en bijzonder geschikt, om wanneer de driften in beweging komen, tot verre beneden het laagste peil der ondeugd af te dalen.

En, vraagt men dan nog in ernst in het jaar 1854 wat de Vorsten, wat de volkeren van zulke misslagen te wachten hebben? Vraagt men nog in ernst, of dat *onding* geschikt is, om met het altaar tevens de troonen neder te werpen? Niemand *kan* daar aan twijfelen; maar als men er zoo zeker van is, zal men welligt vragen, van waar dan dat men telkens vervalt in de oude zwakheid? Van waar dan, dat men telkens tracht de oude, reeds zoo dikwerf mislukte poging andermaal te doen ingang vinden?

Waarom zijn niet alle gouvernementen na de laatste afdwalingen en schokken volkomen genezen?

Het antwoord kan eenvoudig zijn. Ja, zeer zeker, de protestantsche vorsten vooral, namen in 1848 met warmte de hand aan, welke de Katholieke Kerk hun toereikte. Toen was men opregt dankbaar, voor de aangebragte redding. Er was zelfs een oogenblik, waarop eene betere toekomst zich in het verschiet aan ons vertoonde. Vroegen wij *bescherming* in goeden zin?) Zoo verre strekte de vordering der Katholieken niet; men vroeg alleen zoo veel vrijheid, dat de Kerk zich zelve ontwikkelen konde.

Zoo haast was echter het onmiddellijk gevaar niet eenigermate geweken, of men begaf zich in het oude spoor. Naijver, heerschzucht, ook over de Kerk, ziedaar de drijfveeren niet zoo zeer der vorsten, als van eene hatelijke bureaukratie. Vrees aan de andere zijde, voor de snelle en volledige ontwikkeling van het Katholicismus, daar waar deszelfs aanwezen vroeger met benepen karigheid ten hoogste geduld was, hierin lag de oorzaak voor die spoedige keering. Ziedaar, waarom men zocht, de *oude banden* wederom aan te leggen.

Maar was men dan door fanatieke overprikkeling, door eigenbaat met blindheid geslagen? Zag men dan niet, dat de Katholieke Kerk juist het krachtigst wordt, waar het protestantismus den cirkel doorloopen heeft, welke elke dwaling volgen moet, namenlijk tot aan de konsequente uitkomst; het rationalismus?

In sommige katholieke landen waar geen vrijheid der Kerk, maar integendeel, slaafsche onderwerping bestond, in die rijken, waar de vorsten op het dwaalspoor gebragt werden, door hoogmoed, aangeblazen door de eischen der Volteriaansche rigting, *onder den schijn van bescherming*, die meer nadeel aan de Kerk toebragten dan eenig protestantsch vorst ooit gedaan had, ook daar, zijn de lessen der laatste jaren te stade gekomen. De bogen zijn thans geopend en dat is reeds veel gewonnen. De toekomst zal leeren, of de onveranderlijke waarheid, dan wel of nog tijdelijk aldaar de dwaling den boventoon behouden zal. Wanneer er van protestantsche staten gesproken wordt, heeft men altijd ook Engeland genoemd. In hoeverre zulks juist is, zal in deze korte regelen niet worden behandeld; alleen zij dit ter dezer plaatse gezegd:

De episkopale kerk was uit den aard van hare inrigting eenigen tijd langer bestand tegen de uitspatting van het rationalismus; daarbij komt, dat de aard zoowel als de materieele welvaart van dat volk, het land langer heeft behoed tegen de schokken, welke elders in 1848 zoo veel vrees, zoo veel kommer veroorzaakten. Maar met dat al is toch ook in Engeland de zucht tot terugkeer in den schoot der Moederkerk in groote mate toegenomen. Het voorbeeld is er gegeven geworden door de Anglikaansche geestelijken zelven: Mannen, geacht zoowel wegens hunne kunde, als wegens hunnen voorbeeldigen levenswandel hebben zich in de R. K. Kerk laten opnemen; menigeen deed zulks, *met opoffering van belangrijke inkomsten*, en het konde niet anders, of zulke bewijzen van kracht, moesten navolging vinden. Die vruchten zijn dan ook niet achter gebleven.

Ofschoon men in Engeland een oogenblik getracht heeft, de beweging van het Katholicismus te belemmeren, is men spoedig tot beter inzigt gekomen, overtuigd dat geen wet, evenmin als andere middelen op den duur in staat zijn de vaart der Katholieke Kerk te stuiten.

Men kan er wel bijvoegen, dat de meest invloed hebbende staatslieden de vrijheid te zeer hoogschatten, dan dat ze met opzigt tot de godsdienst van dat edele beginsel zouden afwijken; daarenboven is ook gebleken, dat men in Engeland reeds voor een groot deel de buitensporige vrees voor het Katholicismus heeft ter zijde gezet.

In ons vaderland in Nederland, hoe is het daar gesteld?

Het belangrijk jaar 1848 had hier alleen dit gevolg, dat de edelste der vorsten begreep te moeten breken met het oude afgesleten staatsraderwerk. Hij wilde dat de ontvangene lessen niet onbenut zouden blijven; daarom gaf hij aan zijn hem dierbaar volk eene meer vrijzinnige Grondwet; maar vooral wilde hij, dat het beginsel *vrijheid van godsdienst* eene waarheid zoude zijn. In de toepassing van dit verheven regt zag het geëerbiedigd hoofd van den staat den besten waarborg voor zijn troon en voor de dynastie. De Koning had gelijk toen hij aldus handelde. Zoo als zulks overal elders het geval was, maakte de Katholieke Kerk een ijverig en goed gebruik van de haar geschonken meerdere vrijheid. Dit had echter niet plaats, zonder geweldige tegenkanting, zonder dat het in ontelbare faktiën verdeelde protestantismus, met argwaan, niet slecht verborgen wrevel aan het geschokt gemoed lucht gaf. Van alle zijden gingen er in het protestantsche kamp stemmen op, om te wijzen op die gevreesde vorderingen. Wat op legalen weg niet meer te beletten was, wilde men langs omwegen toch zoo veel mogelijk tegengaan. *Het geld* moest thans een hoofdrol vervullen. Proselieten moesten gekocht worden, aan de Katholieken moest men stelselmatig het brood ontnemen. Daartoe al de vereenigingen die dat onzedelijk en schandelijk streven in toepassing moesten brengen.

Weldra bekwam men echter de overtuiging, dat het lokaas *het geld*, niet voldoende werkte. Men nam de gelegenheid te baat, om de liberale rigting te fnuiken, om een eerlijk ministerie te doen vallen. Dit alles had plaats met het niet verheelde doel de Katholieken te dwarsboomen, en om tevens, konde het zijn, ook de protestantsche kerk zoo al niet Kerk van Staat, dan zeker eene Kerk, *afhankelijk van den Staat*, te maken.

De beteugelings-wet is daar om te doen zien, dat men ook op dat terrein zeer weinig gevorderd was.

De Protestanten zeggen thans: »De kerk-wet schaadt niet aan de Katholieken, maar het kan een wapen worden tegen ons."

Hoe het zij, we bevinden ons op dezen stond in de reaktionnaire beweging. Naar *voór* 1848! 1795!! is de leus van eenige toongevers en dweepers. Moeten we den weg van Pruissen, den weg van Baden, den weg van Beijeren volgen? Mogelijk heeft die rigting voor velen in den lande iets aanlokkelijks, maar dat men zich voor de gevolgen wachte!

Het zoogenaamde liberalismus, zoo als het zich hier voordeed, zoo als het hier werkte, was niet alleen niet schadelijk, maar die gang was veeleer een afdoende waarborg voor de toekomst van ons vaderland, een waarborg voor den Koning en zijn huis. Wat men ons thans geven wil belooft gewis veel!!

Men zal gaarne toestemmen, dat ons vaderland zich niet helder aan den gezigteinder vertoont. Of mag men niet met het volste regt van duisterheid gewagen, als wanbegrip en spraakverwarring alom zigtbaar zijn? — Is daar nog bewijs voor noodig na de diskussien, sedert de April-beweging in de beide Kamers van de Staten-Generaal gehouden?

Om een zeer recent voorbeeld te nemen, laat men dan eens even opslaan de redevoering van den heer van Foreest, in de laatste dagen der vorige maand uitgesproken.

Die afgevaardigde scheen te laat op de wereld gekomen te zijn en gaf aan het slot van zijn antiekprodukt, krachtige woorden ten beste.

Er was een *monster* dat niet gekwetst, niet verminkt maar vermorzeld moest worden! — Dat monster was volgens zijn zeggen *de grondtoon der eeuw*. Welk beginsel daarmede bedoeld wordt, behoeft geen verklaring; een elk gevoelt waar men heen wil.

Maar is men dan blind voor alles wat plaats gehad heeft? Ziet men dan niet meer, dat wat de grootste der thans levende staatsmannen van ons land als regel aangeeft, *alleen* geschikt is, om de maatschappij te behouden? Is men 1830 vergeten? Weet men niet meer, om welke reden 's Konings grootvader een deel van het land verloor? Is men soms vergeten wat dat jaar aan Nederland gekost heeft? De plek gronds wordt te klein, de bevolking is te gering in getal, om de proeven van voor 1830 op België bewerkstelligd, nog eens te herhalen op het overgebleven deel des lands. Ja gewis, er moet *een monster* verplet worden, maar dat monster verschuilt zich elders.

Wanneer ge vernietigt *datgeen, wat ten minste de groote verdienste heeft om de ontwikkeling van het goede niet te belemmeren, en ge alles aan den Protestantschen Staat* onderwerpt, vraag dan waar het met dit vaderland heen moet?

Welke monsters moeten verpletterd worden?

De ongodsdienstigheid, de hoogmoed, de geldzucht, het postenbejag, de familieregering, het zich verrijken ten koste der beurzen van het algemeen, vooral ook niet te vergeten het *onding*, beschreven door den bloemrijken de Kempenaer, met en benevens de *kommissarissen-politiek*, de leer van het Nut van 't Algemeen zoo verre het uit de goed sprekende vruchten bekend is. Ziedaar, Jonker van Foreest, stoffe om uwe krachten of te beproeven.

Middelerwijl deze maatschappelijke plagen worden gekortwiekt is er tijd gekomen, om met den gemoedelijken, maar dwalenden spreker tevens te keuvelen over de vraag, of het liberalismus, *zoo als het in praktijk is gebragt*, ook soms hierof daar zondigt tegen de onveranderlijke regels van waarheid en regt. Dat onderzoek zal het Nederlandsche volk voor een zelfmoord behoeden; want zelfmoord zoude het zijn, als men wat eerlijk en regt is vernietigt, om eigenbaat en onregt ten troon te verheffen.

De hemel behoede ons vaderland voor groote rampen. God geve, dat verwarring van begrippen niet ook hier het noodlot tot ons nadeel keere!

Met dit weinige heeft de schrijver dezer regelen voldaan aan de taak, welke hij zich bij den aanvang voorstelde. Hij herhaalt den wensch, dat zijne zwakke poging andere, meer krachtige pennen moge uitlokken, om het meest gewigtig onderwerp van den dag afdoende te behandelen.

's Hage, 4 Januarij 1854.

Wij vestigen de aandacht op het *Concert* voor de Vereeniging van den *H. Vincentius van Paulo*, op Dingsdag den 17 Januarij a. s. in de zaal van *het Park*. (Zie advertentie hierachter). De pogingen die in het werk gesteld worden om aan hetzelve den meest mogelijken luister bij te zetten, de keuze van het ter uitvoering bestemde ORATORIUM, *de Schepping* van J. Haydn, alles voorspelt een genotrijken avond, dubbel aanbevelingswaardig om het liefdadig doel dat zich daaraan verbindt.

Moge dan ook eene algemeene deelneming aan dit Concert ten deele vallen.

Uit Hillegom wordt het volgende gemeld: Veel wordt er dikwijls gesproken over de nadeelige gevolgen van de droogmaking van het Haarlemmer-meer, voor den gezondheidstoestand der omliggende gemeenten. Hier werden zij tot heden niet ondervonden. Wel waren er in het najaar eenige koorts-zieken, maar waar blijft men daarvan in ons land geheel vrij? Geen spoor van cholera werd daarbij, evenmin als vroeger, waargenomen. Ook op de sterfte bleef de droogmaking zonder invloed.

Op eene bevolking van 1932 zielen, op 1°. Januarij 1853, werden gedurende dat jaar aangegeven 32 overleden, (waaronder 4 als levenloos geboren), terwijl het getal geboorten, zonder inbegrip der 4 laatstbedoelde, 78 bedroeg.

Omtrent het lek in de geleibuis van de duinwaterleiding in het Spaarne, nabij Haarlem, vernemen wij dat de afdamming van het lek, dat zich blijkens de zigtbare welling in het water 10 à 15 voeten van den wal bevindt en welke afdamming, met zoogenaamde kistdammen wordt bewerkstelligd, groote moeijelijkheid ondervindt, daar de sterke uitstrooming van het water waarschijnlijk den grond onder de buis heeft weggespoeld. Men denkt dit bezwaar evenwel spoedig te overwinnen.

Daar het lek ontstaan is kort nabij den vasten wal, vermoedt men niet zonder grond, dat de door den vorst veroorzaakte ongelijke werking in het ijzer der buizen het lek heeft doen onstaan.

Men verneemt ten slotte, dat de stremming, welke in den loop en derhalve ook in de aflevering van het water te Amsterdam zal moeten plaats hebben, zich zal bepalen tot den hoog noodigen tijd voor het wegnemen der oude en het daarvoor in de plaats stellen van eene nieuwe buis, indien het namelijk blijken mogt, dat de buis zelve en niet de aaneenvoeging de oorzaak is.

De *Prov. Drentsche Courant* berigt nader, dat de regering bij het ontwerp van wet nopens een rijks-subsidie, te verleenen voor een aan te leggen kanaal van Assen naar Groningen, voorstelt, dat subsidie te bepalen op *twee tonnen gouds*. Het wets-ontwerp is nagenoeg hetzelfde als dat vroeger is voorgedragen, uitgenomen de splitsing, voor zoo ver het N. Brabantsch kanaal betreft.

'S GRAVENHAGE, 8 Jan. Men verneemt nader, dat het de Prins Sergeï Galitzin is, die door Z. M. tot ridder-grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd is.

— De officier van justitie te Leiden heeft bekend gemaakt, dat hem dezer dagen is gebleken, dat de aangeteekende brief met geldswaarde, den 2 December jl. van Leiden naar Rotterdam verzonden, werkelijk den volgenden dag aldaar is ontvangen, moetende de hem gedane aangifte der vermissing aan verregaande, naauwelijks verklaarbare achteloosheid der belanghebbenden worden toegeschreven.

— Gisteren is het lokaal te Scheveningen opgeruimd, dat tot hulp-hospitaal voor behoeftige cholera-lijders was bestemd, en dat, hoe doelmatig ook ingerigt, echter slechts een gering getal zieken zoude hebben kunnen bevatten.

— H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Frederik

hebben prachtige geschenken ingezonden ten behoeve der verloting, welke ten voordeele der noodlijdenden van alle gezindheden te Oosterhout zal gehouden worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 7 Januarij. De cirkulaire, door den minister van Buitenlandsche Zaken, den heer Drouin de Lhuys, aan de onderscheidene legatien des Keizers verzonden, en medegedeeld in den *Moniteur*, heeft bijzonder de aandacht tot zich getrokken. De ondubbelzinnige wijze, waarop eindelijk in dit officieele stuk wordt gesproken over de aangelegenheden in het Oosten en het tot dusverre gehouden gedrag van Rusland, is niet zeer geschikt om de voorstanders van den vrede gerust te stellen. Het blijkt dus thans, dat de aanval der Russische zeemagt op de Turksche schepen te Sinope door Frankrijk en Engeland als eene schenning der onafhankelijkheid van het Turksche rijk is opgevat, en dat er dien ten gevolge bevel is gezonden aan de kommandanten der vereenigde eskaders om de wateren der Zwarte Zee binnen te zeilen. De minister beweert voorts ten stelligste, dat er geen traktaten bestaan, waarbij de Zwarte Zee voor vreemde mogendheden gesloten zijn en dat hiertoe alleen de toestemming van den sultan vereischt wordt. Zoo lang Rusland de vorstendommen in bezit houdt, zullen de eskaders in de Zwarte Zee verblijven, ten einde Turkije te beschermen voor elken aanval van de zijde van Rusland.

— Het gerucht dat de Russische gezant bereids Parijs zou verlaten hebben, wordt niet bevestigd.

— De heer Turgot, Fransch gezant te Madrid, is benoemd tot Groot-officier van het legioen van eer.

— De *Moniteur* behelst een dekreet, waarbij de tweede helft van de ligting van 1852 en dus 40,000 man onder de wapens geroepen worden, ten einde de leemte aan te vullen, die door de pasportering der ligting van 1846 is ontstaan.

Uit Triëst wordt dd. 8 Jan. gemeld, dat aldaar algemeen het gerucht is verspreid, dat de Engelsche en Fransche eskaders de Zwarte zee zijn binnengeloopen.

MADRID, 5 Jan. De koningin is bevallen van eene prinses.

ENGELAND.

LONDEN, 6 Januarij. Men leest in den *Times*:

In strijd met hetgeen hier te lande en in Frankrijk na het gebeurde bij Sinope algemeen verwacht werd, is het thans zeker dat de vereenigde vloten den 22sten December de Zwarte zee nog niet binnengeloopen waren en dat, welke ook de voornemens mogen geweest zijn van den Britschen gezant en van de vlootvoegden, dezelve toen niet tot uitvoering zijn gekomen. De sterkte der in den Bosphorus vereenigde Engelsche en Fransche vloot bedraagt 44 zeilen, hetzij linieschepen, fregatten of stoom booten; hierbij de Turksche en Egyptische oorlogsschepen voegende die in den Bosporus liggen, bekomt men een totaal van omstreeks 60 zeilen. Schooner en sterker scheepsmagt is ongetwijfeld nimmer op zee gezien; en, zoo noodig, zou zij nog kunnen versterkt worden met de Britsche stoomschepen en fregatten die het thans voor Lissabon liggende eskaker van den admiraal Corry uitmaken. Deze schepen worden echter, naar het schijnt, beschikbaar gehouden om in het aanstaande voorjaar de kern uit te maken van onze Noordzee-vloot. De beste verstandhouding heerscht tusschen de officieren van het Fransche en Engelsche eskader; de seinboeken der beide eskaders zijn uitgewisseld en er is afgesproken dat bij het opzeilen de Fransche schepen de eerste, de Engelsche, de tweede linie zullen uitmaken.

Het bevel om de Zwarte zee binnen te loopen, is vóór of op den 19den December ll. naar Konstantinopel gezonden; en het zal gewis door de vereenigde vloten uitgevoerd worden met al de voortvarendheid en kracht welke de omstandigheden zullen toelaten. Doch het moet aan de vlootvoogden overgelaten worden te bepalen welke maatregelen in dezen tijd des jaars kunnen worden genomen zonder de hun toeverouwde vloten in gevaar te brengen. Het zou eene dwaasheid van hen zijn, onze scheepsmagt aan groote gevaren van weer en wind op eene thans door stormen beroerde en door nevelen overdekte zee bloot te stellen, ten ware zij een bepaald en thans bereikbaar doel voor oogen hebben. Een aanval, bij voorbeeld, op Sebastopol, eene blokkade van de Krim, zouden in dezen tijd des jaars, naar het gevoelen van deskundigen, door storm nevel en ijs hoogst moeijelijk en gevaarlijk gemaakt worden. Het zou voor Rusland zeer gewenscht zijn, indien de beide groote zeemogendheden hare kracht verspilden in den strijd tegen den winter en de stormen, terwijl het zelf zijne schepen onder beschutting zijner forten gereed maakte voor eenen strijd in het aanstaande voorjaar. Van de weersgesteldheid te Konstantinopel moet het tijdstip afhangen, waarop de vloten hare operatien kunnen beginnen. De Zwarte zee is in den laatsten tijd zoo onstuimig geweest dat, volgens de jongste berigten een Russische kruiser in den Bosphorus zelven beschutting heeft komen zoeken; en zoolang wij niet vernemen dat het saizoen iets gunstiger voor de bewegingen onzer zeemagt is geworden, zullen wij aarzelen te gelooven dat die bewegingen werkelijk aangevangen zijn.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 8 Jan. Men schrijft ons uit Baden: Omtrent den bekenden, tengevolge van zijn gedrag in het kerkelijk konflikt, van stads-direkteur te Heidelberg, tot regeringsraad te Mannheim overgeplaatsten Vrijheer Von Uria behelst het *Deutsche Volksbl.* de volgende karakterschets: Het was de heer Von Uria, die sinds 1844 tot aan het uitbreken van den opstand onafgebroken had vermaand, met de alles *nivellerende* koncessien op te houden en de wet met strenge regtvaardigheid te handhaven. Hij was het die tot aan het laatste oogenblik de woelzieke pers met moedigen blik te gemoet trad en destijds in het brandpunt Mannheim het misdadig woelen van Struve en zijne medewerkers zeker paal en perk gesteld zou hebben, indien het *bevreesde ministerie niet zoo zwak ware geweest* aan het geschreeuw der aanstokers gehoor te geven en hem het toezigt over hen te ontnemen. Het gevolg er van was dat de heer Von Uria, toen het zaad ontkiemd, het souvereine volk losgelaten was door het laatste als zijn hevigste vijand beschouwd en uitgekreten werd. Maar de moedige standvastige man had nimmer volksgunst gebedeld en toen later de burgemeeester van Mannheim aan het hoofd van een deputatie burgers voor hem verscheen om hem te bewegen, onverwijld de stad te verlaten, wijl het opgeruide gepepel tegen hem de vreeselijkste bedreigingen slaakte, toen deed hij, ernstig vermanende hem de vraag of hij, burgemeester, niet wist dat hij in tegenwoordigheid was van den regeringsraad von Uria, die zijn pligt en de plaats waar zijn vorst hem gesteld had zou handhaven; hem verzeekende zich in 't vervolg zulk eene aanmatiging niet meer te veroorlooven en te gaan van waar hij gekomen was, daarbij voegende en hem twee pistolen toonende: ze zijn geladen en zullen mij niet ontrouw worden als de vrienden van de straat mij zullen willen aanvallen. Maar *geene* kwam, en von Uria was des ochtends 13 Mei, toen het berigt van het uitbreken des opstands en de vlugt van den Groot hertog te Mannheim aankwam, de eerste die in het regeringsgebouw verscheen, om met zijne kollega's de niet uit te stellen zaken te regelen.

Toen deze achtervolgens gekomen waren en ook de hoofd-officieren van het garnizoen, was wederom von Uria de eenige die toonde dat hoofd en hart bij hem op de regte plaats waren. Hij stelde voor dat de twee regementen, waarin het garnizoen bestond, de stad zouden verlaten, maar over den Neckar een leger opslaan; dat de gezamelijke regeringsleden zich ook derwaarts zouden begeven en eene proklamatie uitvaardigen, waarbij de opstand veroordeeld, met de gestrengheid der wetten bedreigd en alle welgezinde burgers tot daadwerkelijke ondersteuning van de overheid opgeroepen moesten worden. Indien men dien raad gevolgd hadde, men had met zekerheid kunnen zeggen, *het oproer zou vernietigd, Vorst en land* gered zijn geweest. Maar men waagde niet een mannelijk besluit te nemen; men dobberde van de eene naar de andere zijde, en met den verloren tijd werd alles verloren.

Na het einde van het oproer, was het nogmaals Von Uria, die vóór vele anderen, de ter herstelling der orde geschikste maatregelen het eerst beraamde, de daar-toe vereischte bevelen gaf en ze den landsheerlijken kommisaris van den beneden rijnkreitz ter uitvoering voorlegde. En deze ordonnantiën werden niet slechts voor den benedenrijn afgekondigd, maar daaraan door het toen bestaande ministerie voor het gansche land kracht van wet gegeven. Hoe vervolgens Uria als stadsdirekteur te Freiburg en Heidelberg, in deze door den geest des oproers zoo diep ingevreten steden de wettige overheid weer te doen eerbiedigen en eene onafgebroken wettige orde te handhaven; hoe hij een en ander heeft weten te bereiken, zijn algemeen bekende zaken van den jongsten tijd, die voldoende zijn kortelijks herhaald te worden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 0 Januarij.

ONDERTROUWD (7 Jan.): J. J. Krook van Harpen met J. J. M. de Burlett.

BEVALLEN (6 Jan.): E. G. Rooff, geb. Pameijer, D.

OVERLEDEN (4 Jan.): A. Anderson, 48 j. — (5 Jan.): C. von Munster, geb. Broese, 53 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 7 Jan. Fransche 3 pc. 70.60; 4½ pc. 98.60; Spanje 3 pc. Binnenl. 38½; id. 1 pc. —; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 —.

MADRID, 4 Jan. Spanje 3 pc. 41½; 1—3 pc. 21¼; Cert Coup. —, Bank S. Fernando —.

LONDEN, 7 Jan. Cons. kont. 92½ a —; op tijd 92½ a —; Bras. 98 a 99; 1829/39 98½ a —; 1852 92½ a 93½; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 4⅝ a —, Gren. 20 a —, Uitgest. 7⅞ a —; Mexiko Nieuwe 24¼ a —; Peru 4½ pc. N. 63 a —; Uitgest. 47 a 49, Rusl. 1822 5 pc. 111½ a —; (N.) 4½ pc. 95 a 96; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41⅜ a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 20⅛ a —; 3 pc. 44 a —; Coup. cert. ⅝ a —; Passive 4⅝ a —; Holl. 2½ pc. 62¾ a 63¾; id. 4 pc. 95½ a —; Venez. 30 a 31; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. f —,—; 3/m. —,—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 7 Jan. Met. 5 pc. 91; Bank-Aktien 1340; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.47, Zilver 14¾.

BERLIJN, 7 Jan. Pruissen 3½ pc. 91, Loten —; Rusland Stiegl. ½ pc. 92; Pools. 4 pc. —; Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. —; Amsterdam zigt 141⅞ id. 2/m. —.

HAMBURG, 7 Jan. Russ. Cert. —; Den. 3 pc. —; 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. —; Spanje 1—3 pc. 19⅜; Binnenl. 3 pCt. 37; Mexiko —.

FRANKFORT, 7 Jan. Met. 5 pCt. 75½, W. Bank-Aktiën —; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 20⅜; id. 3 pCt. 39; Wissel op Weenen —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	7 JAN. 4½ u. gebl.	9 JAN. 4 u.	à	gebl
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		61⅛	61	61⅛	61⅛
Dito Dito	3	73	72⅞	73⅛	73
Dito Dito	4	91¾	91⅝	91⅝	91⅝
O. I. Leening 1844	4				
Amortis. Syndik.	3½	91½			
Handel-Maatschappij	4½				
Haarlemmermeer	5				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
„ Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	4½				
België	4½				
Dito	2½				
Dito bij *Rothschild*	2½	48½	48¼		
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1	19⅞	19 11/16	20	19⅞
Dito	3	43			
Dito Binnenl. à 6/m.	3	38½	38	38¾	38¼
Coupon-Bewijzen		4 7/16	4⅜	4 7/16	
Amortisable Schuld		4⅜			
Portugal, te Londen	3	35¼	35⅜	35⅞	35⅛
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	104	103¾	104	
Dito Dito 1828 en 1829	5	103	102⅞		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	93½	93¼		
Dito	4½	92	92¼		
Dito bij *Hope*	4	80½			
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4		86		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Certifikaten te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6	69¾			
Polen, Certifikaten	4	80			
Dito Aand. met Lot. fl. 300					
Dito Dito fl. 500					
Oostenrijk, Metalliek	5	72	70⅛	70⅛	
Dito 1852	5				
Dito	2½				
Dito Nieuwe 1847	2½	36¼	36	36¼	
Dito 1851 en 1852	2½	36¼	36	36¼	
Dito Nieuwe	5	86½	85½	86	86
Dito La. B.	5	86½	85½	86	86
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5				
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito fl. 250					
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		3 11/16	3⅝	3 11/16	
Dito Orig.					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	5				
Louisiana bij *Hope*	5				
Braziliën	5				
Dito 1843	5				
Mexiko	3	22½	21¾	22	
Dito Onbepaalde		22½	21⅝	22	21⅞
Peru	4½	61½			
Grenada, à £ 100	2½	17½			
Dito Uitgestelde		6⅞			
Ecuador à £ 100					
Venezuela, à £ 100	3⅝	29¾			
Dito Uitgestelde	1¼				
Grieken, Bl. à £ 100	5	5¾			

De beurs was heden over het geheel kalmer dan in de laatste dagen, doch de verkoopers blijven steeds aanhouden, waardoor de markt in eene ongunstige stemming verkeerde.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56 5/16	Livorno	2/m.	f 88¼
„	zigt	„ 55 15/16	Napels	„	„ 81½
Bordeaux	2/m.	„ 55	Petersburg	„	„ 1.84
„	½/m.	„ 55⅝	Weenen	6/w.	„ 28
Madrid	3/m.	„ 242	Augsburg	„	„ 88¾
Cadix	„	„ 242	Frankfort	„	„ 98¾
Seville	„	„ 239	Hamburg	2/m.	„ 35 5/16
Bilbao	„	„ 240	„	zigt	„ 35 7/16
Lissabon	„	„ 40⅝	Londen	2/m.	„ 11,87½
Porto	„	„ 40¾	„	zigt	„ 11,67½
Genua	2/m.	„ 45½	Rotterdam	[illegible]	[illegible]

HANDELSBERIGTEN.

Algemeen Overzigt van den Handel in het Jaar 1853.

KATOEN. De aanvoeren van 9,825 balen met een voorraad op primo Januarij 1853 van 1,924 balen, hebben een totaal opgeleverd van ca. 11,725 balen. — Hiervan zijn verkocht en verzonden ca. 8,834 balen, zoodat de voorraad op primo dezer heeft bestaan uit 2,925 balen. — De prijzen hebben maar enkele afwisselingen ondergaan; de laagste noteering was in het begin van Januarij voor middling Orleans

30 a 31 cs., steeg naderhand op 33 a 34 cs. en is nu op 22 a 33 cs. aan te nemen. — Onze markt heeft zich door- gaans naar die der buitenlandsche moeten regelen, en onder- vond zelfs dan nog weinig opmerkzaamheid, ofschoon de- zelve nu en dan onder die van Liverpool en Havre gestaan heeft. — *Surinaamsch* langharig bleef voor Engeland gezocht en zijn daarvoor soms zeer hooge prijzen bewilligd; kort- harig was in den laatsten tijd meer gevraagd en goede gezui- verde kwaliteit zoude nu 37 a 38 cs. kunnen opbrengen.

SPECERIJEN. FOELY en NOTENMUSKAAT zijn beide een voorwerp geweest van uitgebreiden spekulatie-geest. De prijzen van het eerstgenoemde artikel zijn gerezen van 175 tot 212 cs. en voor laatstgenoemde in Prima soort van 180 tot 232 cs. — Tegen het einde van het jaar zijn de prijzen door gebrek aan orders en vele verkoopers tot op 180 cs. voor FOELY C en 190 cs. voor Prima NOTEN teruggegaan, en daar de noterin- gen nu wederom matig zijn, en de aandacht van het buiten- land daardoor zullen opwekken, zoo kan men bij de opening der scheepvaart een meerderen aftrek en betere prijzen te ge- moet zien. — AMBOINA NAGELEN zijn van 38 op 46 cs. ge- rezen en blijven nu op 42 cs. voor derde soort en 45 cs. voor eerste soort te koop.

GEDROOGDE FRUITEN. Waaronder voornamenlijk KRENTEN, waren aan verschillende prijsveranderingen onder- worpen. De betere soorten Krenten van het gewas 1851 zijn grootendeels opgeruimd, terwijl die van 1852 en 1853 zeer gering van kwaliteit vallen en moeijelijk te verkoopen zijn. — ROZIJNEN zijn insgelijks in prijs vooruitgegaan, waardoor de vraag zeer verminderd is; mooije jarig *Smirna* en *Samos* komt weinig voor en wordt vast op prijs gehouden, terwijl ordi- nair jarig en nieuw van 1853, hetgeen zeer gering valt, moeijelijk te verkoopen is.

RIJST. Van af het begin van het voorgaande jaar tot in Augustus bleven de prijzen van dit artikel op een ongekend laag standpunt, met aanzienlijken Voorraad in de tweede hand van gepelde soorten. — Spoedig daarop zijn de prijzen steeds vooruitgegaan, door de aanhoudende verhooging der Graan- prijzen, en de opheffing van het inkomend regt in de Duitsche Tolstaten, bij eene dringende vraag voor het binnen- land met allerbelangrijkste verzendingen van gepeld *Java* en *Aracan*, waardoor de waarde hiervan langzamerhand op *f* 3 a *f* 4 verhoogd heeft. Men notert gepeld *Java* ordinair *f* 10½, blank *f* 11 a 11½; *Aracan* gepeld *f* 10½ a 11½. — Aanvoeren 161,000 balen. — Voorraad in de eerste hand: 5,437 Matten.

POTASCH. *Petersburger* met verminderde aanvoeren en afwisselende prijzen blijft de eerstehands voorraad nog 320 vaten grooter dan op p°. Januarij 1853, en is nu op 2400 vaten aan te nemen. — Van *Toskaansche* zijn de aanvoeren grootendeels voor de inlandsche fabrieken genomen en bestaat nu de eerstehands voorraad uit 330 vaten *Amerikaansche Pot- en Paarlasch* met beduidende aanvoeren. De prijzen van *Petersburger* verbeterden zich in de eerste maanden van het voorgaande jaar van *f* 11¾ op *f* 13 Entrepot, gingen later op *f* 11½ terug en herstelden zich eerst tegen den nazomer met eene plotselinge rijzing op *f* 14 a 14½, waarop dezelve tot nu toe zijn staan gebleven.

HENNEP. De omzettingen waren hierin zeer uitgebreid en hoewel de aanvoeren nog al belangrijk zijn geweest, zoo zijn de prijzen voor de Oostzee soorten *f* 4 a *f* 5 gerezen, uitge- zonderd *Riga Poolsch rein* waarvan de waarde onveranderd is gebleven. — *Venetiaansche* met rijkelijke toevoeren heeft zich ook iets hooger gesteld. Over het algemeen zijn de vooruit- zigten tegen het voorjaar bij den levendigen scheepsbouw vrij gunstig voor dit artikel. — Voorraad in alle soorten 422 mille kilo, waaronder ruim de helft *Petersburger rein*, *Uitschot* en *halfrein*.

STERKE DRANKEN. ARAK. De aanvoeren zijn genoeg- zaam gelijk geweest aan die van het vorige jaar, terwijl de uitvoeren veel belangrijker waren. De prijzen zijn daardoor ook cirka *f* 10 pr. Legger vooruitgegaan. De kwaliteiten waren over het algemeen voldoende, en hoewel men nog al eenige belangrijke toevoeren verwachten kon, zoo worden door den hoogeren stand van andere sterke vochten van lagere prijzen te gemoet gezien. — Aanvoer alhier en te Rotterdam in 1853 2264/1 en 569/2 leggers tegen 2228/1 en 663/2 leggers in 1852. — Voorraad in de eerste hand op heden 313/1 en 16/2 leggers tegen 1054/1 en 8/2 leggers op primo Januarij.

RUM. *Jamaica.* Hiervan zijn nagenoeg 1853 120 stukken aangevoerd, van diverse kwaliteiten terwijl men nu voor eerste soort de prijs van *f* 50 zoude moeten besteden. — *Surinaamsch* en *Nickerie*. De aanvoeren waren iets grooter dan in het voorgaande jaar, en hebben uit 308 stukken be- staan. — De prijzen zijn eenigzints verbeterd, hoewel nog zeer laag van *f* 11.15 tot *f* 17 pr. anker. De voorraad in de eerste hand is geheel opgeruimd, terwijl de tweede hand mede niet ruim voorzien is. (*Wordt vervolgd.*)

AMSTERDAM, 9 Januarij.

GRAANMARKT.

Garst *f* 3 hooger; 111 ℔ Deensche *f* 283; 102 ℔ N. Vriessche Winter *f* 249.

De overige Granen zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. 73½; Sept. en Oct. 68 &c. *Raapolie* op 6/w. *f* 41¾; Vliegend 40½; 1°. Mei ek. *f* 40¼; Sept. 38½; Oct. 38½; Nov. *f* 38½; Dec. *f* 38½. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31; Vliegend *f* 29¾. 1°. Maart ek. 30½. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¼; Vliegend *f* 37.

ANTWERPEN, 7 Jan. KOFFIJ. Heden zijn verkocht 500 balen Domingo.

RIJST. Gisteren zijn nog 500 zakken Aracan omgezet.

GRANEN. Zonder zaken van eenig belang.

LONDEN, 6 Jan. SUIKER. *Ruwe.* De meening blijft gun- stig voor het artikel met veel vraag voor zeilende ladingen, dewelke zeer weinig voorkomen. Zeilende zijn afgedaan: 4100 zakken fernambuc ordinair bruin à 20 s. 9 d., 1200 Kran- jaangs en 1392 zakken Java, N. 11 à 23 s. 3 d. *Geraffi- neerd.* Crushed prijshoudend.

KOFFIJ, met eene kalme markt. Native Ceylon 49 s. 6 d. voor goed ordinair.

RIJST met veel vraag tot stijve prijzen, Bengaalsch 16 à 17 s. voor middel, tot mooi blank à 18 s. 6 d. à 16 s. voor gewoone Madras.

TALK. Vast met weinig verkoopers.

GRANEN. Vreemde *Tarwe* met matige zaken tot eenige verhooging. — *Garst* willig.

VEEMARKT. De handel in *Runderen* en *Kalveren* was leven- dig tot eenige verhooging in de Schapen. — *Schapen* iets flaauwer.

BORDEAUX, 5 Jan. *Voorloop* 3/6 en 2 fr. lager, en wordt nu op fr. 196 gehouden.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Jan. J. O. Kluin, Diana, Padang. - P. Arens poot, Anna en Elise, Batavia. - K. de Jong, Zuiderzee, Ha- vana. - H. B. Korfker, Anna Martha, Bajonne. — 8 Jan. J. Veenstra, Schoon Verbond, Cheribon. - J. A. de Lang, Juno, Suriname.

HELVOET, 7 Jan. A. F. Marmelstein, Schoonderloo, Tji- latjap. - P. van Rijn, Jonge Jacobus, Villanova. — 8 Jan. G. Ouwehand, Maracaibo, Haïti.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 1en Dec. op 12° 17' Z. Br., 9° 31' W. L. Albrecht Beyling, K. van den Erve, van Batavia naar Schiedam

Kapt. M. F. Remmers, v. Batavia n. Rotterdam, Ascen- sion gepasseerd, rapporteert gepraaid te hebben:

Den 4en November bij de Kaap de Goede Hoop. Anna Paulowna, Kapt. W. Bek Wzn., v. Batavia n. Amsterdam.

Den 16en November bij St. Helena. Admiraal Tromp, kapt. J. van Tubergen, v. Batavia n. Amsterdam. Bij beide sche- pen, alles wel aan boord.

Den 9en Sept. op 40°. 16'. N. Br. 14°. 37' W. L. Quatre Bras, Kapt. F. B. Bondix, v. Amst. n. Batavia.

Den 20 Dec. op 48°. 43' N. Br. 8°. 0' W. L. Admiraal van Kinsbergen, kapt. A. Glazener Jr., v. Rotterdam n. Batavia alles wel aan boord.

Kapt. H. A. Wilton van Reede, v. Batavia naar Middel- burg rapporteerd gepraaid te hebben Den 13 Oovembsr op 9° N. Br. 24° W. L. Oud Oederland kapt. F. Rieperg van Hart- epool n. Hong Kong.

Advertentiën.

(3607) Mijne Echtgenoote M. VAN WAIJENBURG beviel heden van een *ZOON*.

DELFT, den 4 Januarij 1854. B. VAN BERKEL.

(3612) Mijne geliefde Echtgenoot, A. OOMEN, ver- loste heden, ontijdig, doch voorspoedig, van een' *ZOON*, 's GRAVENHAGE, Mr. J. F. A. LEESBERG, 6 Januarij 1854. Notaris.

(3613) Mijn Eerwaarde Broeder JOSEPHUS WILHEL- MUS ALLARD, R. K. Priester, is na een smartelijk lij- den van bijna drie maanden, voorzien van de Heilige Sacramenten der stervenden, in den ouderdom van bijna 85 jaren overleden.

J. B. ALLARD.

GEERTRUIDENBERG, den 5 Jan. 1854.

(3610) Tot mijne en mijner kinderen diepe droefheid overleed heden, voorzien van de H. H. Sacramenten, mijne geliefde Tweede Dochter, ALOYSIA GERTRUDA MARIA, aan de gevolgen eener slepende ziekte, in den ouderdom van 29 jaren en 10 maanden.

Weduwe Mr. L. J. A. NIEUWEHUYS, OLDENZAAL, 3 Januarij 1854. geb. WILHELMI.

EENE KWAADAARDIGE HUIDZIEKTE *genezen door de Zalf en Pillen van Holloway.*

De heer Fishing, laatstelijk gewoond hebbende in de Broodstreet te Bath, leed sedert een aantal jaren aan eene scorbutieke huidziekte, waarvan onder anderen zijne handen zoo aangedaan waren, dat hij gedurende maan- den lang buiten staat was zijne bezigheden te verrigten. Hij had bijna alle geneeskundigen aldaar geraadpleegd, en daar enboven de baden te Bath, welke tot genezing van huidziekten zeer beroemd zijn, gebruikt, doch de hevigheid der kwaal verminderde ook daardoor niet Toen eindelijk beproefde hij de Zalf en Pillen van Holloway, waardoor hij zoo volmaakt genezen is, da hij reeds sedert twee jaren er niets meer van bespeurt

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0.80, *f* 1.35, *f* 3.00, *f* 6.75: *f* 13.50, *f* 20,50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1 35, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMS, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche- straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MULIUS te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch* alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablisse- ment.* (3330)

CONCERT

ten voordeele der Armen van de **Vereeniging** van den ***H. Vincentius van Paulo.***

Op Dingsdag 17 Januarij 1854, des avonds ten 7 ure, *in de Zaal van het PARK.*

Op hetzelve zal worden ten gehoore gebragt: **DE SCHEPPING**, *Oratorium* van **J. HAIJDN**, onder leiding van den Wel-Edelen Heer J. B. VAN BREE.

De gelegenheid ter inteekening is mede opengesteld à *f* 2 bij de Heeren THEUNE & CIE. en TH. J. ROOTHAAN.

Ten opzigte der Rijtuigen wordt men verzocht zich te gedragen volgens het Reglement, daarvoor door de *Policie* uit te vaardigen. (3614)

(3611) H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, heeft uitge- geven, de *Twee Eerste Deelen* van een werk, getiteld:

HANDELINGEN

VAN DE

Regering en de Staten-Generaal

OVER DE

GRONDWETSBEPALINGEN NOPENS DE GODSDIENST,

DE VERHOUDING TUSSCHEN KERK EN STAAT;

De Organisatie der Kerkgenootschappen

ZOOWEL DIE DER HERVORMDE ALS MEER BIJZON- DER DIE DER R. KERK, EN HET STAATS-TOE- ZIGT OP DE KERKGENOOTSCHAPPEN.

Volledige Verzameling van al de officiëele en verdere belangrijke Stukken, Bescheiden en Redevoeringen, over die onderwerpen, zoo mede over de Wet omtrent de Kerkgenootschappen.

Met nog één Deel, dat ter perse is, zal dit werk com- pleet zijn.

(3597) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, ziet het licht en is bij hunne gewone correspondenten verkrijg- baar gesteld:

DE CIRCULAIRE

VAN HOOFDBESTUURDEREN VAN DE PROTESTANT- SCHE VEREENIGING

UNITAS

AAN HUNNE

NEDERLANDSCHE GELOOFSGENOOTEN,

GELEZEN EN TOEGELICHT

door een' Katholiek Landgenoot.

Een ezel kleedde zich met eene leeuwenhuid;
En mensch en dieren gingen loopen
Voor dien vermomden laffen guit
Maar tot zijn ongeluk, het vel was ergens open;
Een spits van dit ezelsoor stak daar van boven uit.
[illegible] nu ontdekt . . .
LA FONTAINE, vertaald door S. M. CONINCKX.

Prijs 15 Cents.

De volgende geïllustreerde werken zijn bij C. L. VAN LANGENHUYSEN te verkrijgen:

REVOLUTION d'Angleterre. Charles Premier. Sa Cour — son peuple et son parlement par PH. CHARLES *f* 12.50
ROME. Souvenirs Religieux, Historiques, Artistiques de l'expédition Française en 1849 et 1850 . . *f* 9.75
HISTOIRE DE PARIS et de ses monuments, par EUG. DE LA GOURNERIE . . . . *f* 9.75
L'Ingénieux Chevalier DON QUICHOTTE DE LA MAN- CHE, 2 volumes . . . . *f* 6.75
Idem Idem . . . . *f* 6.00
NOUVELLE ÉCOLE DES MOEURS . . . *f* 2.50
ALLAN LE JEUNE DÉPORTÉ à Botany-Bay. *f* 2.50
LES FLEURS DE LA MORALE EN ACTION *f* 2.50
LE BUFFON DE LA JEUNESSE . . . . *f* 2.50
NOUVEAUX VOYAGES EN ZIGZAG à la grande Char- treuse, autour du Mont Blanc etc., par R. TOPFFER. Illustrés d'après les dessins originaux de TOPFFER *f* 12.00
VERSAILLES. Palais, Musée, Jardin . . *f* 11.75
ALPH. KARR. VOYAGE AUTOUR DE MON JARDIN *f* 11.00
IMITATION DE JÉSUS CHRIST, traduction nouvelle avec réflection par M. l'abbé G. DARBOY. Illustration d'Overbeck; approuvé par Mgr. l'Archevêque de Paris . . . . *f* 10.00
LA VIERGE. HISTOIRE DE LA MÈRE DE DIEU et de son culte par l'abbé ORSINI, nouvelle édition illustré *f* 14.00

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.